

Kovács Gergely

**A Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú-Bihar Megyei Levéltára
Oral History Gyűjteményének 1956-os interjúi**

A történettudomány új módszertani forradalomhoz érkezett, és ennek a folyamatnak része az oral history is, amely az utóbbi időben rendkívüli népszerűségnek örvend a jelenkortörténeti kutatásokban.¹ A kanonizálatlan mozgalomként kialakuló oral history abban tér el az önéletrajzi írásoktól, hogy az interjú alanya nem saját elhatározásból és ön-maga számára rögzíti az életére vonatkozó emlékeit, hanem külső ösztönzésre, másvalaki által hozzá intézett kérdésekre válaszol az interjú folyamán.² Ezt követően az interjúk során (írásban, diktafonnal, kamerával) rögzített elbeszélte történeteket történeti forrásokként használják.³

Az élő emlékezet megszólaltatására irányuló interjúkészítés kezdete visszanyúlik a múlt század húszas éveire, de az oral history fogalmilag akkor még nem fonódott össze az interjúzással, csak két évtized múltán.⁴ Az igazi robbanásszerű „interjú-lázat” okozó fejlődés pedig a hatvanas évek második felében indult meg, mikor a történészek felismerték fontosságát.⁵ Paul Thompson – az oral history vezető elméleti megalapozójának és gyakorlati mesterének – irányadó munkája⁶ 1978-ban jelent meg. Kézikönyv jellegű alkotásában akkor először önálló kutatási területként, friss módszerként határozta meg az oral history kutatásokat, elemezte a források előnyeit és nehézségeit, használhatóságát, megbízhatóságát, folyamatos gyakorlati útmutatással szolgálva a kutatás minden fázisához.⁷

Eleinte a klasszikus primer forrásokot előnyben részesítő tradicionális történetírók idegenkedtek a személyes emlékekre építő módszertől. Napjainkban azonban egyre inkább gyarapszik az oral history-t alkalmazó történeti munkák száma.⁸ Más szempontból viszont, az írásbeliséget megelőzően (vagy az azt máig nélkülöző társadalmakban) csak a szájhagyományra hagyatkozhattak, s ez esetben az oral history alapvető (egyedüli) forrásbázisnak számít.⁹

Magyarországon az objektív értelemben elfogadhatónak vett interjúkészítés ideje kitolódik a rendszerváltás körüli időszakra. Korábban a Párttörténeti Intézet által 1962-ben megalakított Visszaemlékezés-gyűjtő Csoport (VEGY) is készített interjúkat.¹⁰ Ezek

¹ Bartha–Szilágyi 2011. 226.

² Kövér 2011. 176.

³ Károly 2007. 59.

⁴ Völgyesi 2013. 9.

⁵ Burke 2001. 6.

⁶ Thompson 1978.

⁷ Vértési 2004. 158.

⁸ Mára széles irodalma alakult ki az oral history módszertanával és elméleti kérdéseivel foglalkozó munkáknak. A teljesség igénye nélkül az oral history témájában való további tájékozódáshoz fontos támpontot nyújt a következő bibliográfiai gyűjtés: Gerhard-Udvarnok 2007. 121–126.

⁹ Völgyesi 2013. 9–10.

¹⁰ Az anyag Hajdú-Bihar Megyei KMP-, MKP-, MDP-, MSZMP-káderekre vonatkozó része, a megszünt MSZMP Hajdú-Bihar Megyei Bizottsága Archivumának levéltárunkba átkerült anyaga VE 1-441. sorszámgig tartalmaz visszaemlékezéseket (MNL. HBML. XV.64.g)

azonban a munkásmozgalom propagandajellegű feltárására irányultak, és átpolitizált nyelvezettel, korabeli eufemizmusmal szóltak olyan eseményekről, amelyek akkor még elfogadható, sőt dicsérendő jelenségek voltak (a Tanácsköztársaságban betöltött szerep, a partizánakciókban, az illegális kommunista mozgalomban való részvétel, a bevonuló szovjet hadsereg támogatása stb.).¹¹

Az új és a korábban készült interjúk gyűjteménybe szervezése nyomán 2013-ban jött létre az MNL HBML Oral History Gyűjteménye,¹² mely magában foglalja a regionális vonatkozású 1956-os interjúkat (38 db), ami az összes interjú több mint felét teszi ki. Az interjúkban egyrészt a megszólaltatott szereplők forradalom és szabadságharc folyamán tanúsított helytállása kerül reflektorfénybe, másrészt viszont annak utóéleteként a megtorlások szenvedéstörténetén keresztül a kínzások, tárgyalások és a börtönélet világa is megelevenedik.

Az interjúk osztályozása többféleképpen történhet. A település szerinti csoportosítás alapján a legtöbb interjú természetesen Debrecenhez kötődik (19 db), ezután a második legtöbb hajdúnánási vonatkozású (8 db), majd Berettyóújfalú (3 db) következik, melyet Hajdúböszörmény, Derecske, Vámospércs, Hajdúszovát, Nagykereki, Tiszagyulaháza, Kokad és a nem megyei vonatkozású Tiszalök követ egy-egy elbeszélgetéssel. Az interjúk készítői szerinti osztályozás alapján a legtöbb interjút Valuch Tibor (27 db) készítette a Művelődéskutató Intézet számára. Őt Völgyesi Zoltán követi, aki 1992-ben nyolc hajdúnánási emberrel készített interjút, továbbá az Adattárban¹³ található három darab, szintén az ő nevéhez fűződő '56-os témájú visszaemlékezés már korábban bekerült a Levéltárunkba.¹⁴

Bár az 1956-os interjúk mindegyike témainterjú, egyik sem függetleníthető az alanyok életútjától, így azokat mindig egy életútinterjú bizonyos szakaszán kezdődő, de attól szervesen nem elválasztható történetként kell figyelembe vennünk. Vannak az interjúkban olyan pontok, ahol az interjúalany kétkedik saját igazságában. Ez főként annak tudható be, hogy mintegy 32 esztendőn keresztül csak ellenforradalomként lehetett értékelni az eseményeket. Ez pedig stigmaként égett rá az ez idő alatt ellenforradalmárként kezelt '56-os szereplőkre. Így érte őket a rendszerváltás, amikortól már szabadon lehetett beszélni a történetekről, és nem üldözte őket senki emiatt. Épp ellenkezőleg, az új rendszerben kitüntetésekben részesültek és megemlékezések megbecsült résztvevőiként szerepelhettek.

Az oral history források esetében (is) elengedhetetlenül szükséges forráskritikával élni, és az események vizsgálatánál az interjúkat több hitelt érdemlő írott forrással alátámasztott tényadat mellé rendelt forrásként érdemes felhasználni. Ez alól kivételt képezhet, ha kifejezetten az interjúalany által megélt, átélt történelem áll a kutatás középpontjában.

Az interjúk gyűjteményen belüli rangsorolása a bevételezés sorrendjét követi. Az alábbi felsorolásban az így kimaradt sorszámok tehát más témájú interjúkat jelölnek. A legtöbb leírásban megtalálható a forradalmi szereplő neve, születési dátuma, foglalkozása, forradalom alatti titulusa, büntetésének mértéke, az interjú digitalizáltsága, kutathatósága, a készítés ideje, terjedelme, jegyzékelése, a készítő neve. Illetve amennyiben az interjú

¹¹ Szendiné 2015. 6.

¹² MNL HBML XV.55.

¹³ MNL HBML Adattár

¹⁴ Szendiné 2015. 8.

eredetiben az OSZK – 1956-os Intézet Oral History Archívumában található meg, úgy a hivatkozásban az anyag ottani nyilvántartási száma is feltüntetésre került.

Interjúk jegyzéke:¹⁵

I. Hajdúnánási „56” kutatási interjúk 1992–1993 (Interjúkészítő: Dr. Völgyesi Zoltán)

1. **Cselényi /Csuja/ Lajos** (1920). Földműves. A forradalom hajdúnánási eseményeiben való részvételéért 1 év 6 hó börtönbüntetést kapott első fokon, majd másodfokon 3 év börtönbüntetésre ítélték. 1992. 2 ív, névjegyzékkel. Készítette: Dr. Völgyesi Zoltán, digitalizálatlan. [kutatható]
2. **Ecsedi Lajos** (1919). 1956-ban a Hajdúnánási Városi Tanács főkönyvelője, a forradalom alatt a tanács munkástanácsának elnökévé választották. 1992. 4 ív, névjegyzékkel. Készítette: Dr. Völgyesi Zoltán, digitalizálatlan. [kutatható]
3. **Hódos Antal** (1927). A forradalom előtt Hajdúdorog rendőr őrsparancsnoka, földműves. Az 1956-os forradalom alatt nemzetőrparancsnok Hajdúnánáson. 1992–1993. 3 ív. Készítette: Dr. Völgyesi Zoltán, digitalizálatlan. [kutatható]
4. **Nagy Miklós** (1922). Asztalos kisiparosként dolgozott Nánáson, a forradalomban való részvétele miatt 5 hónap börtönt kapott 3 évre felfüggesztve. 1992. 1 ív, névjegyzékkel. Készítette: Dr. Völgyesi Zoltán, digitalizálatlan. [kutatható]
5. **Ricsei Balázs** (1926). 1956-ban a hajdúnánási fiúiskola (általános iskola) igazgatója. A forradalom alatt a helyi forradalmi bizottság titkárává választották, majd 2 év börtönbüntetést kapott, amiből 20 hónapot letöltött. 1992. 5 ív, névjegyzékkel. Készítette: Dr. Völgyesi Zoltán, digitalizálatlan. [kutatható]
6. **Szilágyi Gyula** (1927). A forradalom előtt Hajdúnánás tanács elnöke (1955-től). A forradalom idején a Forradalmi Bizottság elnökévé választották, majd valamilyen egyedülálló módon utána is tanácselnök maradt 1963-ig. 1992. 2 ív, névjegyzékkel. Készítette: Dr. Völgyesi Zoltán, digitalizálatlan. [kutatható]
7. **Tasi Miklós** (1930). 1956-ban a hajdúnánási gimnázium tanára. A forradalom alatt beválasztották a gimnázium munkástanácsába. 1957. május 1-től elhelyezték Nánásról. 1992. 2 ív, névjegyzékkel, Készítette: Dr. Völgyesi Zoltán, digitalizálatlan. [kutatható]
8. **Tóth Gábor** (1928). Városi párttitkár. 1992. 3 ív. Készítette: Dr. Völgyesi Zoltán, digitalizálatlan. [kutatható]

¹⁵ MNL HBML XV.55. (sorszám szerint a felsorolásban)

II. Dr. Valuch Tibor interjúi egykori Hajdú-Bihar megyei ötvenhatosokkal – Az interjúk az OSZK – 1956-os Intézet Oral History Archívuma számára készültek. Az MNL HBML számára letéti megőrzésre megkérve Dr. Valuch Tibor által.

17. **Birinyi László**¹⁶ (1928). Vasesztergályos. 1956-ban a debreceni MÁV Járműjavító Munkástanácsának vezetője, 1957-ben elbocsátották a munkahelyéről. 1992. 3 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
18. **Boér Lajos**¹⁷ (1930). Katonatiszt, energetikus. 1956-ban a debreceni nemzetőrség parancsnokhelyettese volt. Megtagadta a tiszti nyilatkozat aláírását, 1957 februárjában leszerelt. 1958 áprilisában másfél év szabadságvesztésre ítélték. 1959-ben szabadult, az építőiparban helyezkedett el, 1968-tól termelőszövetkezetben dolgozott, 1991-től Magyarcsanak alpolgármestere volt. 1992. 6 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
19. **Csontos András**¹⁸ (1923). Gépész, szállításvezető. 1956-ban a Berettyóújfalui Forradalmi Bizottmány karhatalmi szekciójának tagja, majd a nemzetőrség parancsnoka. 1957 őszén letartóztatták, és hat év börtönbüntetésre ítélték. 1993. 4 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
20. **Csóra József**¹⁹ (1919–2004). Földműves, kereskedő. 1956-ban a Berettyóújfalui Forradalmi Bizottmány vezetőségének tagja. 1958-ban négy év börtönbüntetésre ítélték. 1992. 3 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
21. **Dózsa Ernő**²⁰ (1923). Katonatiszt, kőműves, villanyszerelő. 1950-ben izgatásért elítélték. 1956-ban Nagykereki község nemzetőrparancsnoka. 1958-ban egy év börtönbüntetésre ítélték. 1991. 3 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
22. **Dubay Miklós**²¹ (1928). Orvos. 1956-ban a Berettyóújfalui Járási Forradalmi Bizottmány elnöke. Hét év börtönbüntetésre ítélték. A Korányi Kórházban Bibó István kezelőorvosa volt. 1992. 4 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [kutatható]
23. **Gál Lajos**²² (1917). Cipész. 1942–1945 között csendőr. 1945–1950 között hadifogoly a Szovjetunióban. 1956-ban Hajdúszovát forradalmi bizottmányának tagja, a nemzetőrség parancsnoka. 1959-ben egy év börtönbüntetésre ítélték. 1994. 6 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [kutatható]

¹⁶ OSZK – 1956-os Intézet OHA »428«

¹⁷ OSZK – 1956-os Intézet OHA »456«

¹⁸ OSZK – 1956-os Intézet OHA »523«

¹⁹ OSZK – 1956-os Intézet OHA »447«

²⁰ OSZK – 1956-os Intézet OHA »337«

²¹ OSZK – 1956-os Intézet OHA »421«

²² OSZK – 1956-os Intézet OHA »530«

24. **Garab Imre**²³ (1930). Katonatiszt. 1956-ban a Debreceni Szocialista Forradalmi Bizottmány karhatalmi szekciójának vezetője. 1957-ben első fokon életfogytiglani, másodfokon négy év börtönbüntetésre ítélték. 1959-es szabadulása után segéd-munkásként, majd szakmunkásként dolgozott. 1991. 5 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
25. **Hevessy József**²⁴ (1931–2005). Fizikus, villamosmérnök. A forradalom alatt a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem tanársegédeként a politikai ellenállás egyik kezdeményezője, szervezője. 1957-ben három év börtönbüntetésre ítélték. 1990 és 1998 között Debrecen polgármestere volt. 1992. 4 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
26. **Horváth Károly**²⁵ (1936). Vegyésztechnikus. 1956. november 4. után Debrecenben részt vett a politikai ellenállásban. Hét év börtönbüntetésre ítélték. 1992. 5 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
27. **Király Lajos**²⁶ (1921). Jogász, vasutas, építészmérnök. 1956-ban a tiszalöki vasútállomás munkástanácsának elnöke, a járási forradalmi bizottság tagja. 1958-ban nyolc hónap börtönbüntetésre ítélték. 1991. 3 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [kutatható]
28. **Kovács Béla**²⁷ (1914–2007). Tanár, levéltáros, könyvtáros. 1945 után kisgazdapárti politikus Debrecenben. 1956-ban a Debreceni Szocialista Forradalmi Bizottmány elnökségi tagja. 1958-ban két év börtönbüntetésre ítélték. 1990–1994 között az FKgP parlamenti képviselője volt. 1991. 6 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [kutatható]
29. **Lázár Imre**²⁸ (1935–2016). Könyvtáros, tanár. Az 1956-os Debreceni Szocialista Forradalmi Bizottmány sajtóreferense. 1958-ban egy év börtönbüntetésre ítélték. 1990 és 2002 között Hajdúböszörmény polgármestere volt. 1992. 3 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
30. **Mervó Zoltán**²⁹ (1930). Gépészmérnök. 1956-ban a Debreceni Szocialista Forradalmi Bizottmány tagja, az Orvosi Műszergyár munkástanácsának elnöke volt. 1957-ben 6 év szabadságvesztésre ítélték, másodfokon új eljárást rendeltek el. 1958 áprilisában 1 év 8 hónap szabadságvesztésre ítélték, októberben szabadult. Technikusként, majd mérnökként dolgozott. 1992. 4 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]

²³ OSZK – 1956-os Intézet OHA »382«

²⁴ OSZK – 1956-os Intézet OHA »461«

²⁵ OSZK – 1956-os Intézet OHA »437«

²⁶ OSZK – 1956-os Intézet OHA »369«

²⁷ OSZK – 1956-os Intézet OHA »497«

²⁸ OSZK – 1956-os Intézet OHA »427«

²⁹ OSZK – 1956-os Intézet OHA »393«

31. **Nagy Ferenc**³⁰ (1929). Cipész kisiparos. 1956-ban a debreceni nemzetőrség parancsnoka. 1957-ben egy év börtönbüntetésre ítélték. 1993. 4 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
32. **O. Szabó Zsigmond**³¹ (1920–2003). 1945 után Hajdúböszörményben a kisgazdapárt ifjúsági szervezetének vezetője. 1956-ban „parasztsztrájkot” szervezett. 1957-ben másfél év börtönbüntetésre ítélték. 1989-ben az FKgP hajdúböszörményi szervezetének egyik újjászervezője. 1994. 5 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [kutatható]
33. **P. Nagy József**³² (1925). Kőműves. 1956-ban Kokad község nemzetőrparancsnoka, a forradalmi bizottság tagja. 1957 márciusában Kistarcsára, majd Tököltre internálták. 1958-ban másfél év börtönbüntetésre ítélték. 1991. 4 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
34. **Schulek Mátyás**³³ (1935–2018). Tanár. 1956-ban egyetemistaként a Debreceni Egyetemi Forradalmi Bizottmány elnökségének tagja. Három év börtönbüntetésre ítélték. 1992. 4 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
35. **Simon Zoltán**³⁴ (1935). Tanár, szerkesztő. 1956-ban az október 23-i debreceni egyetemista tüntetés egyik szervezője, tagja a Debreceni Szocialista Forradalmi Bizottmánynak. 1957-ben négy évre kizárták az egyetemről. 1968–1990 között az Alföld szerkesztője, majd a megyei könyvtár igazgatója volt. 1994. 7 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
36. **Suba Bálint**³⁵ (1918). Földműves, fuvarozó. 1956-ban a vámospércsi forradalmi bizottmány tagja. 1957-ben nyolc év börtönbüntetésre ítélték. 1993. 4 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
37. **Surányi Ferenc**³⁶ (1916). Vas- és fémesztergályos. 1956-ban a debreceni MÁV Járműjavító (Vagongyár) Munkástanácsának vezetőségi tagja. November 4-e után részt vett a munkástanácsok közötti egyeztető megbeszéléseken. 1957-ben Kistarcsára, majd Tököltre internálták. 1992. 4 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
38. **Szabó Ferdinánd**³⁷ (1914). Tisztviselő. A forradalom alatt a Debreceni Szocialista Forradalmi Bizottmány élelmezési szekciójának vezetője. 1957-ben rendszeres rendőri kihallgatások után alacsonyabb beosztásba helyezték át. 1995. 4 ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]

³⁰ OSZK – 1956-os Intézet OHA »496«

³¹ OSZK – 1956-os Intézet OHA »566«

³² OSZK – 1956-os Intézet OHA »367«

³³ OSZK – 1956-os Intézet OHA »448«

³⁴ OSZK – 1956-os Intézet OHA »524«

³⁵ OSZK – 1956-os Intézet OHA »490«

³⁶ OSZK – 1956-os Intézet OHA »466«

³⁷ OSZK – 1956-os Intézet OHA »637«

39. **Székelyhidi Ágoston**³⁸ (1933–2010). Tanár, író, publicista. 1956-ban Debrecenben egyetemi hallgatóként az október 23-i egyetemista tüntetés egyik szervezője, majd a Debreceni Szocialista Forradalmi Bizottmány vezető személyisége volt. November 4-e után a szovjet és a magyar katonai ügyészség többször letartóztatta. Részt vett a szellemi ellenállásban, majd 1957 augusztusáig előzetes letartóztatásban volt, és kizárták az ország egyetemeiről. Csak 1964-től lehetett gimnáziumi tanár. Rendszeresen publikált, a hetvenes évek végén tagja lett a népi írók körének. 1992. 10. ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [kutatható]
40. **Szőke Gyula**³⁹ (1914). Gazdálkodó, éjjeliőr. 1956-ban a derecskei forradalmi bizottság elnökségi tagja. 1958-ban három év börtönbüntetésre ítélték. 1991. 4. ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
41. **Szűcs László**⁴⁰ (1934–2008). Munkás. 1956-ban a Hajdúsági Gyógyszergyár munkástanácsának egyik vezetője, a debreceni munkástanácsok egyeztető fórumának résztvevője. Hat év börtönbüntetésre ítélték. Az Iparművészeti Főiskola textil tanszékén gyakorlatvezető volt. 1992. 5. ív. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
42. **Tátrai János**⁴¹ (1926). Tanító. 1948-tól tanító, majd iskolaigazgató volt. 1956-ban Tiszagyulaházán a forradalmi bizottmány titkárává választották. 1958 januárjában 5 hónap felfüggesztett szabadságvesztésre ítélték. A per után tanyasi iskolákban, végül Egyeken tanított. 1990 őszétől Egyek alpolgármestere volt. 1994. 4. ív gépelt szöveg. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [nyilvános]
43. **Zsák Zoltán**⁴² (1931). Kőműves. 1956-ban honvéd főhadnagyként a Debreceni Forradalmi Bizottmány karhatalmi szekciója alá rendelt egyik katonai egység parancsnoka. 1958-ban egy év börtönbüntetésre ítélték. 1994. 2. ív gépelt szöveg. Készítette: Dr. Valuch Tibor, digitalizálva. [kutatható]

III. Az MNL HBML Adattárában is megtalálható 1956-os témájú interjúk, visszaemlékezések

44. **Kiss Ernő**⁴³ (1921). Vasúti tiszt (MÁV Debreceni Építési Főnökség), a Debreceni Forradalmi Bizottság tagja. 10 hónapig vizsgálati fogságban volt. 1992. 38. oldal gépelt szöveg névjegyzékkel. Készítette: Dr. Völgyesi Zoltán, digitalizálva. [kutatható]

³⁸ OSZK – 1956-os Intézet OHA »486«

³⁹ OSZK – 1956-os Intézet OHA »638«

⁴⁰ OSZK – 1956-os Intézet OHA »383«

⁴¹ OSZK – 1956-os Intézet OHA »565«

⁴² OSZK – 1956-os Intézet OHA »652«

⁴³ MNL HBML Adattár 603-92/a 1. (left. sz.)

45. **Bartha László**⁴⁴ (1934). A Hajdúsági Gyógyszergyár kalkulátora. A forradalom előtt és alatt sorkatonai szolgálatot teljesített. A Gyógyszergyár munkástanácsának tagja. 1992. 30 oldal gépelt szöveg névjegyzékkel. Készítette: Dr. Völgyesi Zoltán, digitalizálva. [kutatható]
46. **Zeke László**⁴⁵ (1919). 1956-ban a Debreceni Dohánygyár munkástanácsának elnöke, a debreceni munkástanácsok egyeztető fórumának egyik vezetője volt. A forradalom leverése után első fokon tizenöt, másodfokon tíz év börtönbüntetésre ítélték. 95 oldal stencil, digitalizálva. [kutatható]

⁴⁴ MNL HBML Adattár 603-92/a 6. (left. sz.)

⁴⁵ MNL HBML Adattár 603-92/a 7. (left. sz.)

Gergely Kovács

The 1956 Interviews of the Oral History Collection of the Hajdú-Bihar County Archives of the Hungarian National Archives

The 1956 material contained in the Oral History Collection of the Hajdú-Bihar County Archives of the Hungarian National Archives might become an important resource for the researchers of the topic. The collection does not contain topic interviews, but it tries to present the antecedent lives of the participants, their roles during the revolution, and the time periods afterwards via complete life course interviews. By the latter, that is, through the passion of people struck by retaliation, the life of lawsuits and prison life also comes alive.

The number of the '56 interviews contained in the collection is 38, which is more than half of the complete assortment of interviews. Of course, most interviews are connected to Debrecen (19 interviews), the second most related is Hajdúnánás (8 interviews), followed by Berettyóújfalu (3 interviews), and then the material of the individual county settlements with one interview each.

The interviews were prepared by Tibor Valuch (27 interviews) and Zoltán Völgyesi (11 interviews) in the years after the change of regime. The ranking of interviews in the collection follows the order of the date of entry.

Források

MNL HBML	Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú-Bihar Megyei Levéltára
XV.55.	Oral History Gyűjtemény
XV.64.g	Munkásmozgalmi és Politika Gyűjtemények. Visszaemlékezések.
Adattár	
OSZK – 1956-os Intézet OHA	Országos Széchényi Könyvtár – 1956-os Intézet Oral History Archívuma

Szakirodalom

- Bartha–Szilágyi 2011. Bartha Ákos, Szilágyi Zsolt: Történelmi tapasztalat mint mentális valóság (A történelemoktatás és a történetírás néhány kérdése a személyes emlékezet tükrében). In: *Forrás*, 43. (2011) 7–8. sz. 225–242.
- Burke 2001. Burke, Peter: A történelem, mint társadalmi emlékezet. In: *Regio*, 12. (2001) 1. sz. 3–21.
- Gerhard-Udvarnok 2007. Gerhard Péter, Udvarnok Virág: Oral history bibliográfia. In: *Replika Társadalomtudományi folyóirat* (2007) 58. sz. 121–126.
- Károly 2007. Károly Anna: Az oral history mint kutatási módszer. In: *Magiszter*, 5. (2007) 2. sz. 59–68.
- Kövér 2011. Kövér György: Írott orális történelem. In: *Forrás*, 43. (2011.) 7–8. sz. 176–191.
- Szendiné 2015. Szendiné dr. Orvos Erzsébet: Az MNL Hajdú-Bihar Megyei Levéltárának oral history gyűjteménye. In: *Levéltári szemle*, 65. (2015) 1. sz. 5–14.
- Thompson 1978. Thompson, Paul: *The Voice of the Past: Oral History*. Oxford, 1978.
- Vértesi 2004. Vértesi Lázár: Oral History. A szemtanúként elbeszelt történelem lehetőségei. In: *Aetas*, 19. (2004) 1. sz. 158–172.
- Völgyesi 2013. Völgyesi Zoltán: Az oral history kialakulása, nézőpontjai és forrásértéke. In: *Levéltári Szemle*, 63. (2013) 4. sz. 9–22.